

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Růst potomstev modřínu opadavého

Informační seminář

AKTUALITY Z OBLASTI INTRODUKCE LESNÍCH DŘEVIN

Jaroslav Dostál

Strnady, 7. září 2021

Rod Modřín (*Larix*), Čeleď borovicovité

Zahrnuje 10–14 druhů, které jsou rozšířeny převážně v mírném a boreálním podnebném pásu severní polokoule. V České republice je v Jeseníkách původní modřín opadavý (*Larix decidua*), ojediněle se vyskytuje i modřín japonský (*Larix kaempferi*). Starší český název modřínu je **břem** nebo **verpán**.

- dlouhověké, jednodomé, poměrně rychle rostoucí, 15–50 metrů vysoké jehličnany s rovným průběžným kmenem
- rovnovážně odstálé nebo převislé větve v nepravidelných přeslenech
- silná borka je ve stáří hluboce rozpukaná, červenohnědé barvy
- zprvu kůlovitě rostoucí kořen se brzy rozvětňuje na silné postranní kořeny, které modříny dobře ukotvují v půdě

Plochy byly založeny jako dvoučetná série pro testování potomstev z volného sprášení a kontrolovaného křížení.

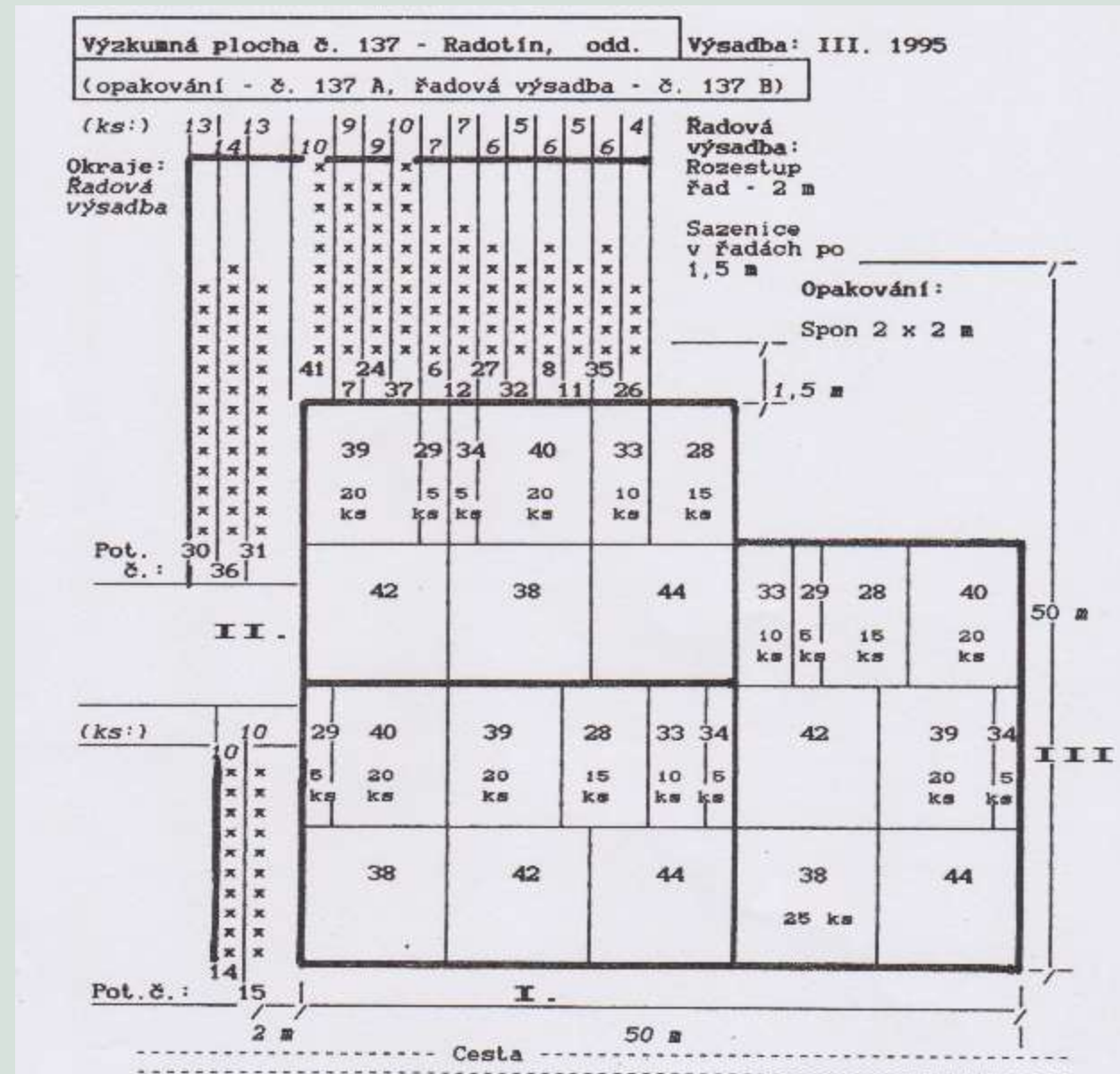
System blokoveho a radoveho usporadani.

- Potomstva vnitrodruhových kombinaci *Larix decidua* Mill. – č. 6, 7, 8, 11.
- Potomstva mezidruhových kombinaci *Larix sp.* × *L. decidua* Mill. – č. 12, 14, 15.
- Potomstva z volného sprášení vnitrodruhových kombinaci *L. decidua* Mill. – č. 24, 26 (č. 105).
- Potomstva z volného sprášení vegetativních potomstev *L. leptolepis* Gord. (*L. kaempferi*) – č. 27 - 37 (kl. arch. Roblín).
- Srovnávací standardy – generativní potomstva z uznaných porostů LS Jaroměřice (č. 38), Opočno (39), Protivín (40), Hanušovice (41), Město Albrechtice (42), Opava (44).
- Spon v rámci je 2 m × 2 m, spon v řadové výsadbě 1,5 m × 2 m.
- V každém dílci vysazeno 5 - 25 jedinců

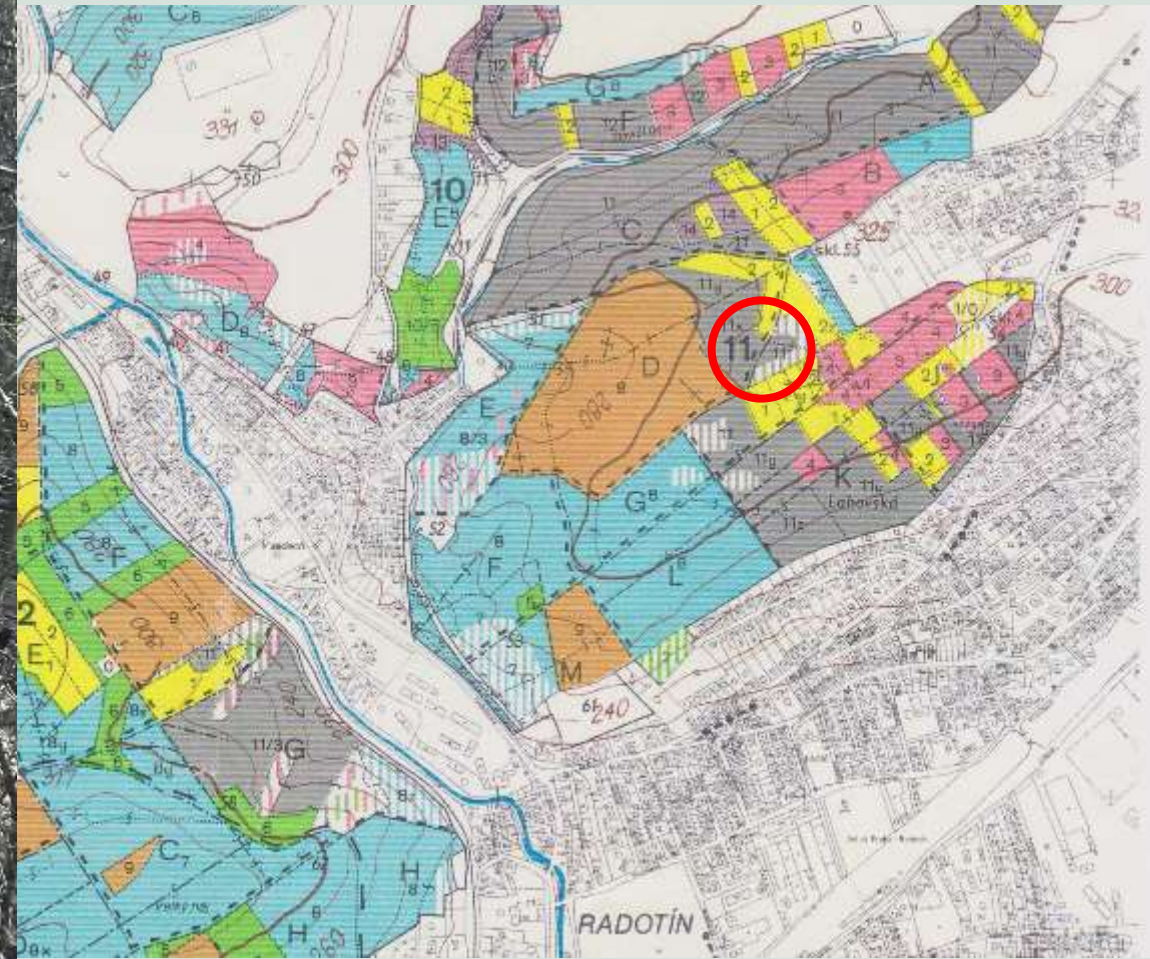
Pot. č.	Klon č. (hybrid. kombinace)	Původ klonu				Kontrol. křížení	Sběr šišek	Počet šišek (ks)	Počet semen (ks)	Hmotn. osiva (g)
		Lesní závod	Lesní správa	Nadm. v. (m)	Lesní oblast					
6	52-4-11 x 214	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	19	607	1,91
		Bruntál	H. Benešov	490	29					
7	41-4-11 x 214	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	40	1884	5,88
		Bruntál	H. Benešov	490	29					
8	41-4-11 x 52-4-11	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	35	1606	3,93
		Ruda nad Mor.	Ruda	480	28					
11	52-4-11 x 41-4-11	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	4	171	0,64
		Ruda nad Mor.	Ruda	480	28					
12	52-4-11 x 0/71	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	12	466	1,69
		<i>Larix leptolepis</i> - Japonsko								
14	41-4-11 x 3/71	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	20	919	2,49
		<i>Larix polonica</i> - Blizyn - Polsko								
15	41-4-11 x 4/71	Ruda nad Mor.	Ruda	480	28	2.4.92	18.1.93	10	515	1,98
		<i>Larix gmelini</i> - Dálný Východ								
24	201 x 206	M. Albrechtice	Cvilín	375	28	VS pot. č.115 na pl.č.105	25.3.93		1751	6,22
		M. Albrechtice	Cvilín	375	28					
26	214 x 41-4-11	Bruntál	H. Benešov	490	29	VS pot. č.121 na pl.č.105	25.3.93		1410	3,34
		Ruda nad Mor.	Ruda	480	28					
27	OKU D-6 <i>L. leptolep.</i>	Okunikkó State Forest, Akanuma, Nikkó City Tochigi Prefecture, Japonsko			1360		VS v kl. archivu Roblín	15.2.93	3840	12,14
28	ASAN F-2 *	Asamayama, Oiwaké, Nagano			1700		dtto	15.2.93	3238	11,68
29	KAMI O-9 *	Kamikóchi, Azumi, Nagano			1620		dtto	15.2.93	905	2,94
30	MIZU V-2 *	Mizumoto, Tsumakóji, Gumma Pr.			1900		dtto	15.2.93	482	3,08
31	AKAN M-2 *	Akanagi, Nakawa, Nagano			1900		dtto	15.2.93	475	2,06
32	REN L-10 *	Rengýuma, Itoigawa, Niigata			2180		dtto	15.2.93	274	1,35
33	SHIK E-3 *	Shikanosé, Mitake, Nagano			1400		dtto	15.2.93	1426	3,45
34	AKAN M-1 *	Akanagi, Nakawa, Nagano			1900		dtto	15.2.93	440	1,78
35	TAK P-2 *	Takaségava, Ohmachi, Nagano			2700		dtto	15.2.93	120	0,79
36	OKU β-3 *	Okunikó, Akanuma, Tochigi			1368		dtto	15.2.93	330	1,26
37	TAK A-2 *	Takaségava, Ohmachi, Nagano			2700		dtto	15.2.93	270	1,03
38	STAND.1.	Jaroměřice n.R., Hrotovice, odd.509 C 17				VS-L.d.				22,10
39	STAND.2.	Opočno, Močov, B-MD-270-17-1-RK				VS-L.d.				13,20
40	STAND.3.	Protivín, Písek, B-MD-44-15a-3-P1				VS-L.d.				15,09
41	STAND.4.	Hanušovice, St.Město, B-MD-326-27-5-SU				VS-L.d.				11,23
42	STAND.5.	M. Albrechtice, Jindřichov, B-MD-34-28-6-BR				VS-L.d.				12,60
44	STAND.7.	Opava, V. Heraltice B-MD-206-29-5-OP				VS-L.d.				15,00

Výzkumná (šlechtitelská) plocha č. 137 – Radotín

- GPS: N 49.99284°, E 14.36061°
- Rok založení: 1995
- PLO: 8b - Český kras
- Nadmořská výška: 320 m n. m.
- Průměrná roční teplota: 8 - 9 °C
- Průměrné roční srážky: 530 mm
- Expozice: SZ, sklon 1%
- Nepravidelný tvar
- Velikost 0,24 (0,18 + 0,06) ha
- 594 sazenic

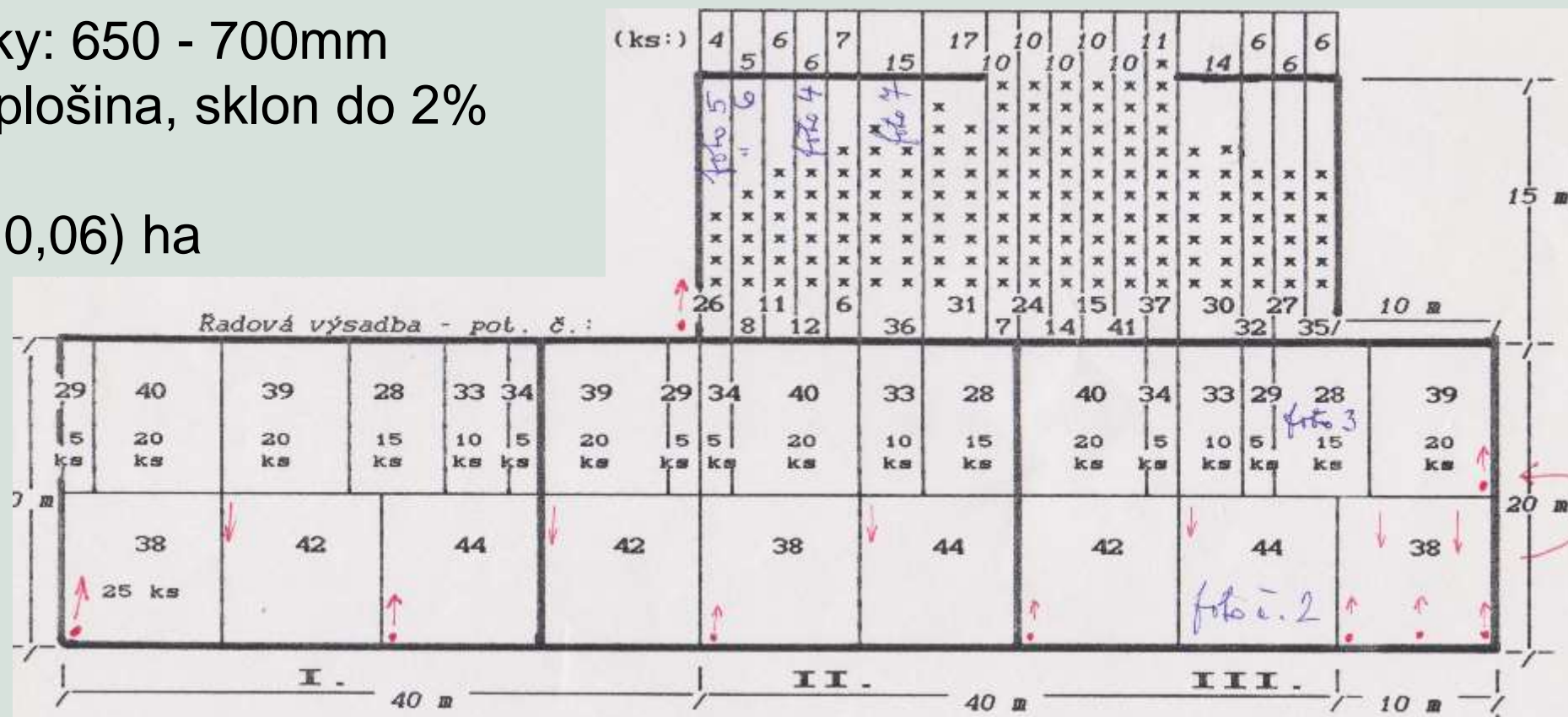

Výzkumná (šlechtitelská) plocha č. 137 – Radotín

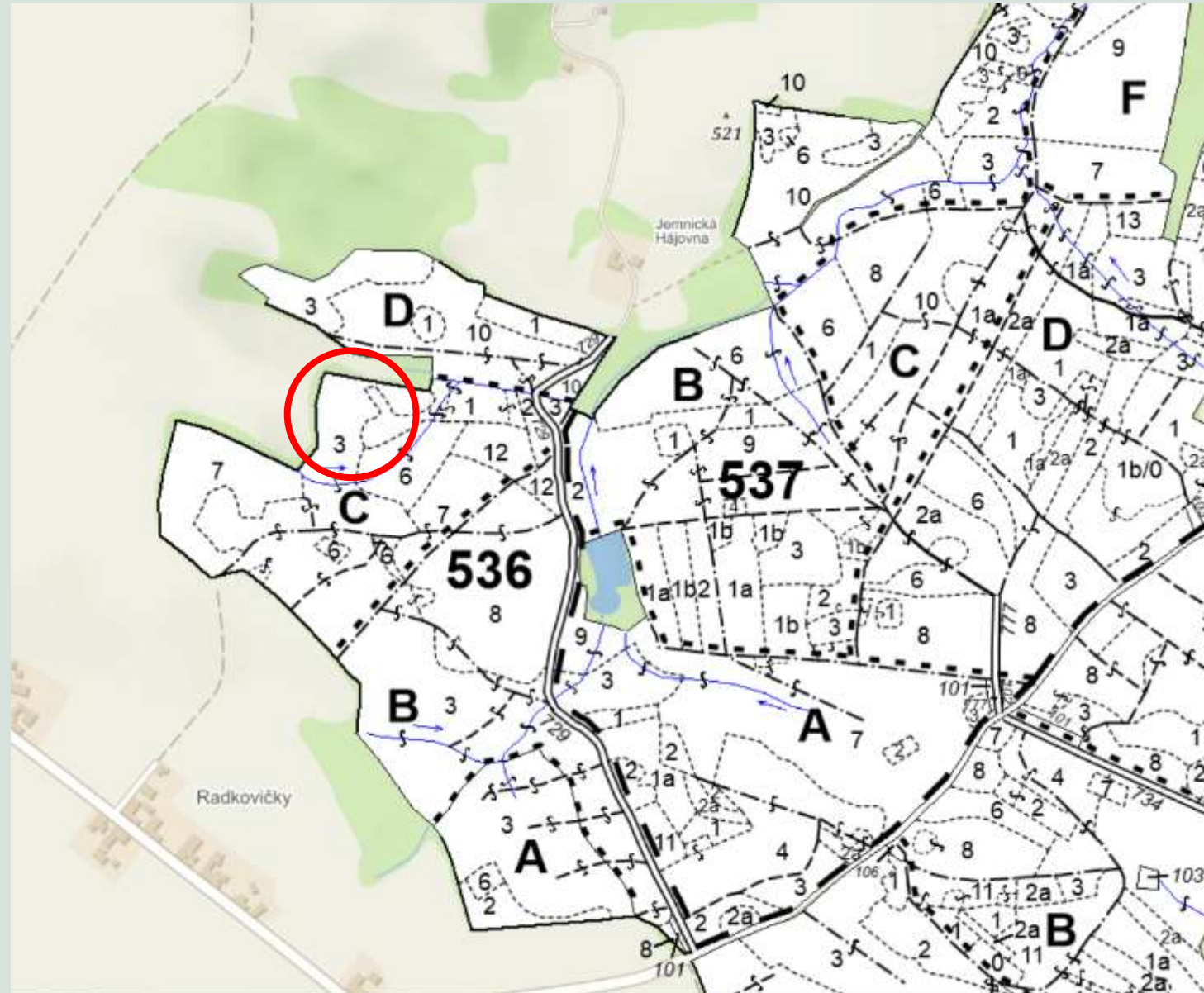

Výzkumná (šlechtitelská) plocha č. 138 – Moravec

- GPS: N 49.43054°, E 16.17190°
- Rok založení: 1995
- PLO: 16 - Českomoravská vrchovina
- Nadmořská výška: 530 m n. m.
- Průměrná roční teplota: 6 - 7°C
- Průměrné roční srážky: 650 - 700mm
- Expozice: vrcholová plošina, sklon do 2%
- Nepravidelný tvar
- Velikost 0,24 (0,18 + 0,06) ha
- 613 sazenic

Výzkumná (šlechtitelská) plocha č. 138 – Moravec

Stabilizace

Měření

- jaro 2020
- měřeny **kvantitativní (výška, výčetní tloušťka) a kvalitativní znaky**
- Vertex III, průměrka, Nautiz

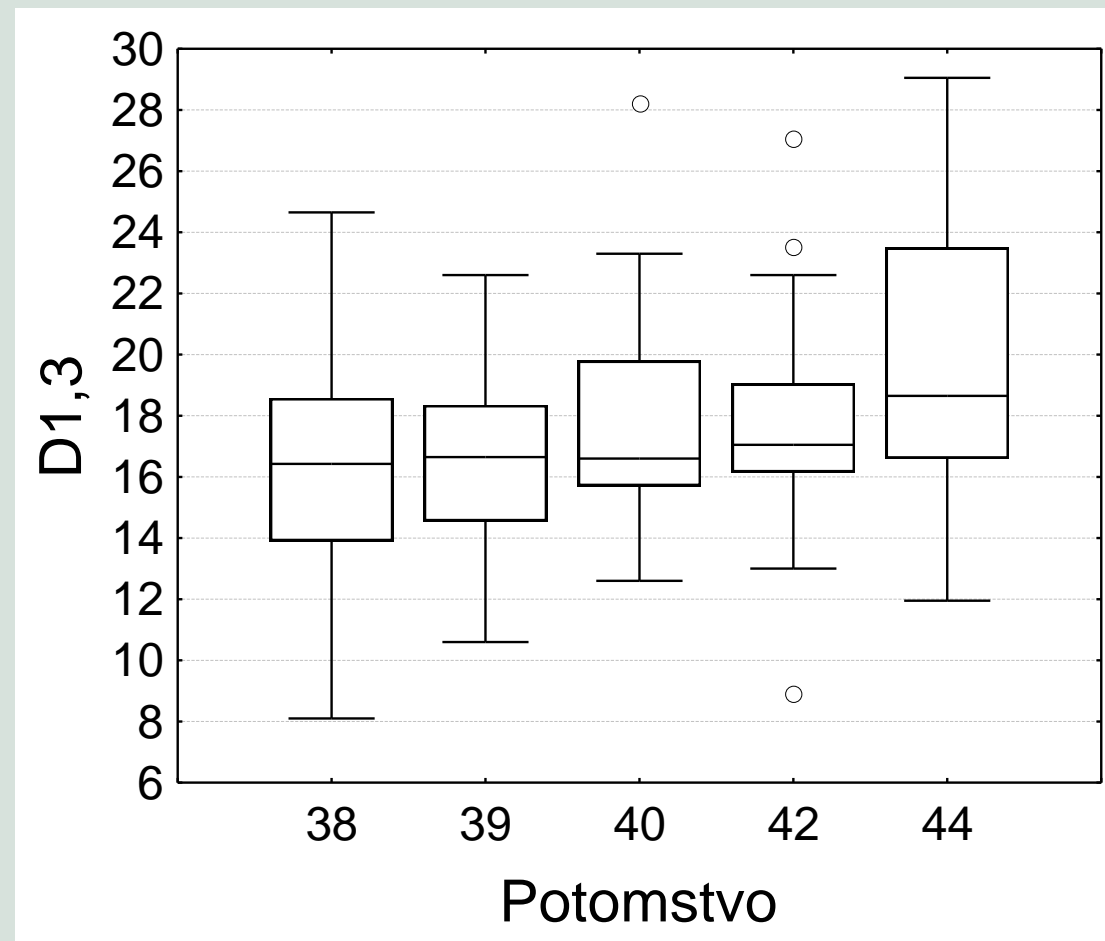
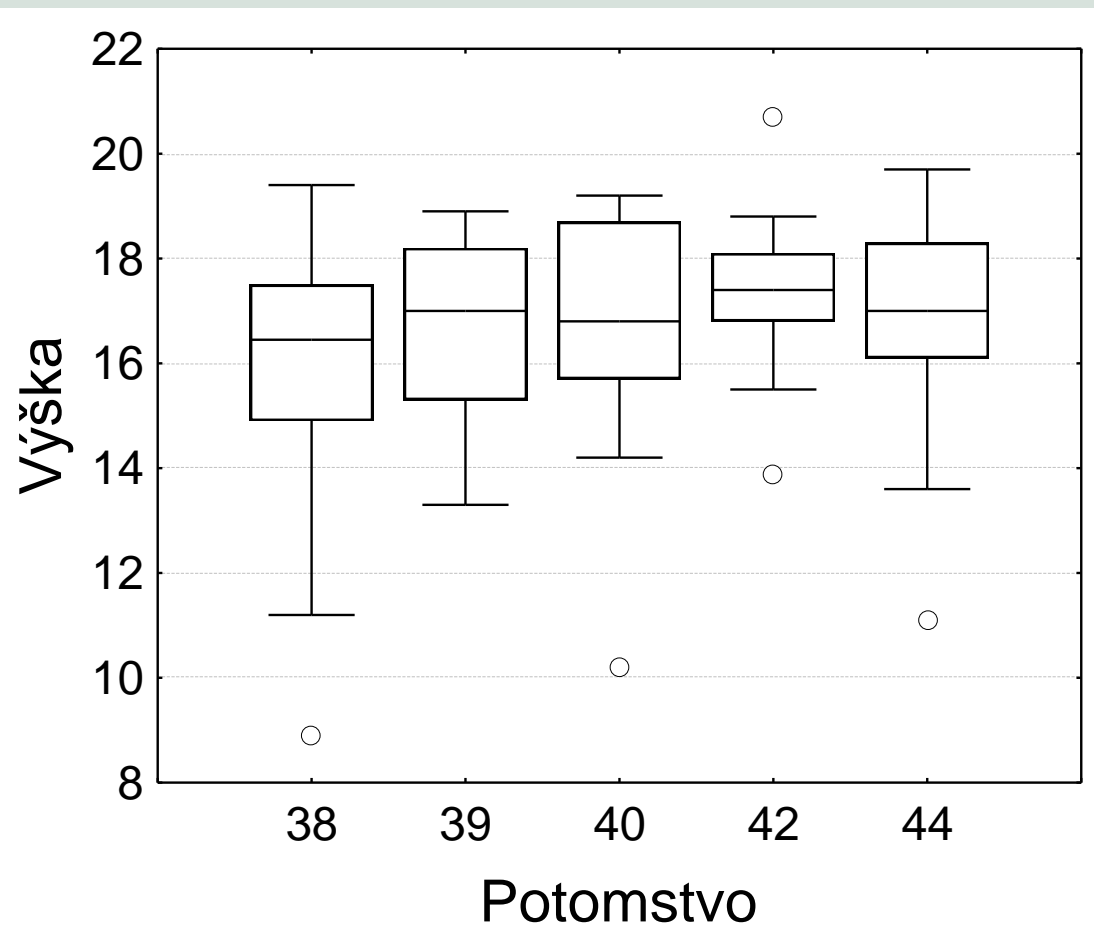
- tvar kmene:

- 1. zcela přímý;
- 2. jednostranně zakřivený v přízemní části;
- 3. jednostranně zakřivený po celé délce;
- 4. silně esovitě prohnutý,
- 5. vícenásobně prohnutý (zvlněný).

- čištění kmene:

- 1 celý kmen bez větví (odumřelých, nebo ojedinělých zelených nesouvisejících s korunou)
- 2 dolní 3/5 kmene bez větví
- 3 dolní 2/5 kmene bez větví
- 4 dolní 1/5 kmene bez větví
- 5 větve po celém kmenu

137 Radotín

- Medián
- 25%-75%
- ┆ Rozsah neodleh.
- Odlehlé
- * Extrémy

137 Radotín

Výška

Medián výšek všech stromů = **17,0 m**

Nejmenší = **8,9 m** Nejvyšší = **20,7 m**

Výčetní tloušťka

Medián všech stromů = **17,2 cm**

Nejtenčí = **8,1 cm** Nejtlustší = **29,05 cm**

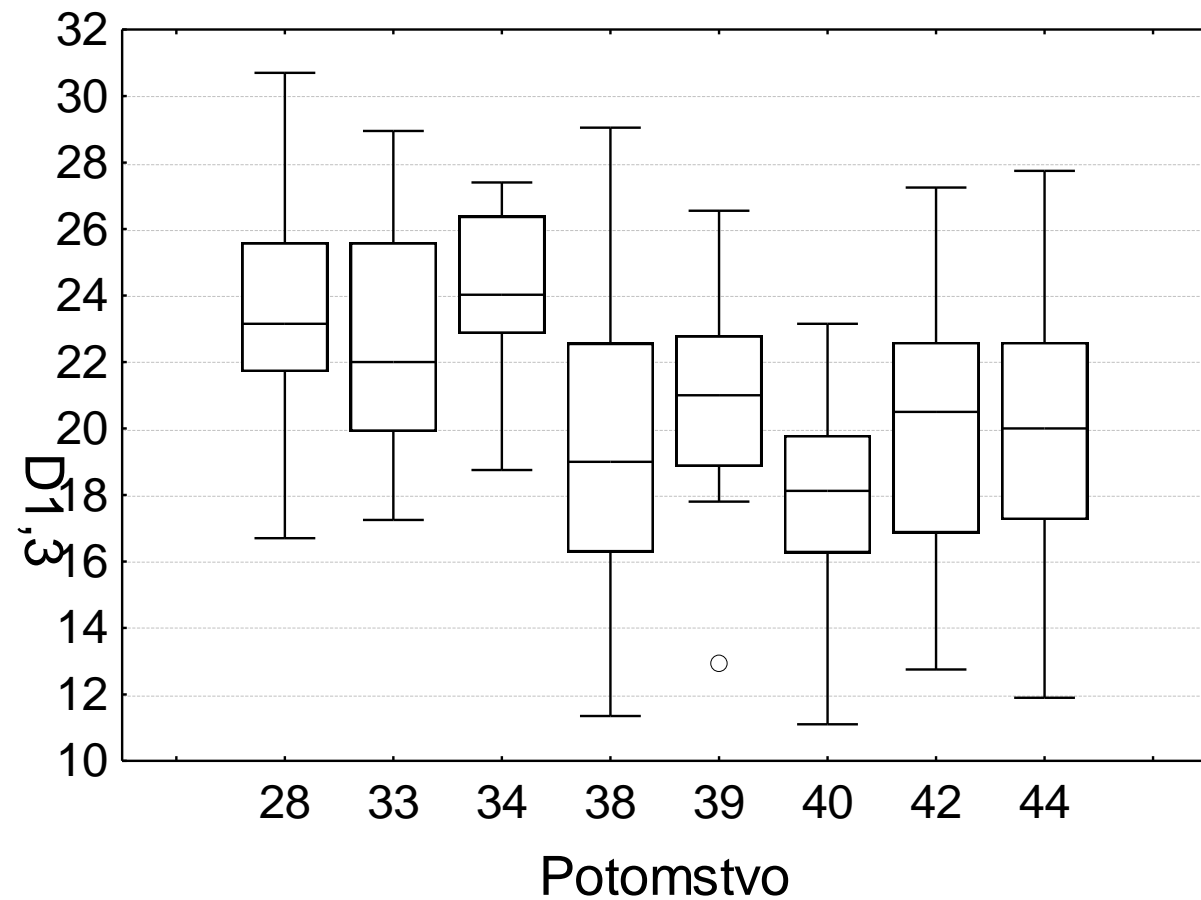
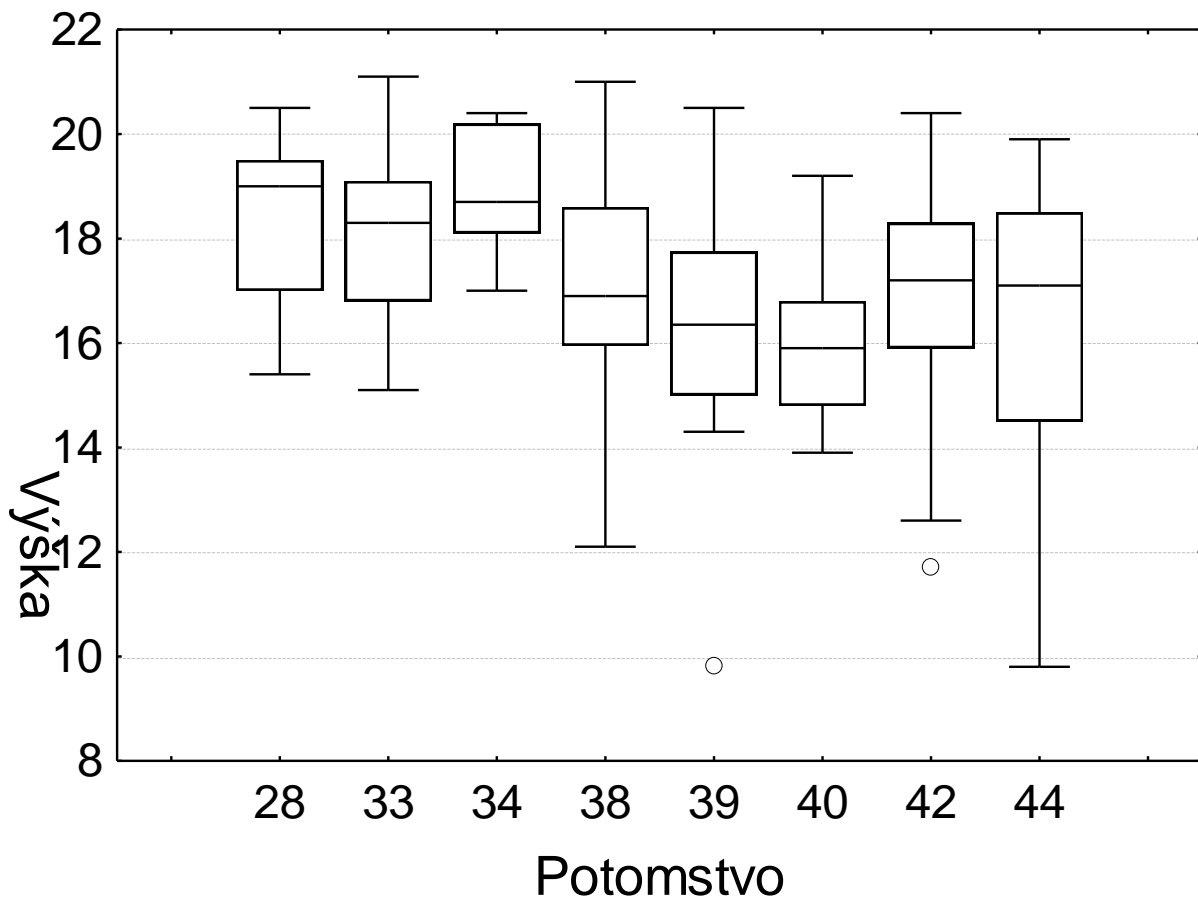
Na výzkumné ploše bylo celkem změřeno **142** rostoucích jedinců, do výpočtu použito **138**.

Potomstvo	Počet	Medián	Odlišná potomstva
44	31	18,65	
42	35	17,05	
39	27	16,65	44
40	17	16,60	
38	28	16,43	44

Kruskalův-Wallisův test
mnohonásobného porovnání.

Potomstvo	Počet rostoucích	Mortalita (%)	Výška (m)	Výčetní tloušťka (cm)	Tvar kmene	Čištění kmene
38	28	79	16,45	16,425	1	4
39	27	83,8	17	16,65	1	4
40	17	89,8	16,8	16,6	3	4
42	35	73,75	17,4	17,05	2	4
44	31	76,75	17	18,65	2	4

138 Moravec

- Medián
- 25%-75%
- ┆ Rozsah neodleh.
- Odlehlé
- * Extrémy

138 Moravec

Výška

Medián výšek všech stromů = **17,0 m**
Nejmenší = **9,8 m** Nejvyšší = **21,2 m**

Na výzkumné ploše bylo celkem
změřeno **188** rostoucích jedinců,
do výpočtu použito **167**.

Kruskalův-Wallisův test
mnohonásobného porovnání.

Potomstvo	Počet	Medián	Odlišná potomstva
36	4	20,40	15, 24, 26, 38, 39, 40, 42, 44
28	15	19,00	15, 24, 39, 40, 42, 44
34	6	18,70	15, 24, 39, 40, 42, 44
33	11	18,30	15, 24, 40
31	4	17,60	
42	25	17,20	28, 34, 36
44	21	17,10	28, 34, 36
38	28	16,90	24, 36, 40
11	4	16,40	36
39	16	16,35	28, 34, 36
26	3	16,30	36
40	22	15,90	28, 33, 34, 36, 38
15	4	15,60	28, 33, 34, 36
24	4	13,25	28, 33, 34, 36

138 Moravec

Výčetní tloušťka

Medián všech stromů = **20,2 cm**
Nejtenčí = **11,1 cm** Nejtlustší = **30,7 cm**

Na výzkumné ploše bylo celkem
změřeno **188** rostoucích jedinců,
do výpočtu použito **167**.

Kruskalův-Wallisův test
mnohonásobného porovnání.

Potomstvo	Počet	Medián	Odlišná potomstva
34	6	24,03	11, 15, 24, 38, 40, 42, 44
28	15	23,15	11, 15, 24, 38, 40, 42, 44
36	4	22,75	11, 15, 24, 40
26	3	22,10	
33	11	22,00	11, 15, 24, 38, 40
39	16	21,00	39, 40
42	25	20,50	28, 34
44	21	20,00	28, 34
31	4	19,60	
38	28	19,00	28, 33, 34
40	22	18,13	28, 33, 34, 36, 39
15	4	17,45	28, 33, 34, 36
11	4	16,73	28, 33, 34, 36
24	4	14,58	28, 33, 34, 36, 39

Potomstvo	Počet rostoucích	Mortalita (%)	Výška (m)	Výčetní tloušťka (cm)	Tvar kmene	Čištění kmene
11	4	33	16,4	16,7	2	3
15	4	60	15,6	17,5	1	3,5
24	4	60	13,25	14,6	2	3
26	3	25	16,3	22,1	2	3
28	15	67	19	23,2	2	3
31	4	76	17,6	19,6	2,5	2
33	11	63	18,3	22,0	2	3
34	6	60	18,7	24,0	2	3
36	4	73	20,4	22,8	2,5	2,5
38	28	63	16,9	19,0	2	3
39	16	80	16,35	21,0	3,5	3
40	22	45	15,9	18,1	3	3
42	25	67	17,2	20,5	2	3
44	21	72	17,1	20,0	2	3

Nejlepších výsledků v růstových ukazatelích bylo dosaženo u potomstva modřínu č. 36 z japonské proveniencce Okunikó. Potomstvo č. 15 - *Larix gmelinii* (modřín dahurský, Dálný východ) vykazuje nejlepší tvar kmene.

Nehodnocená potomstva 6, 7, 8, 12, 27, 29, 30, 32, 35, 37, 41.

Závěr

- Výsledky hodnocení výzkumných ploch s modřínem na lokalitách Radotín a Moravec mohou do budoucna pomoci s výběrem vhodných potomstev modřínu z volného sprášení včetně hybridních kombinací.
- Informace získané hodnocením ploch je třeba považovat za předběžné a využitelné zejména pro porovnání s výsledky z dalších výzkumných ploch, případně s výstupy z jiných odborných pracovišť.

137 Radotín

138 Moravec

Děkuji za pozornost.

